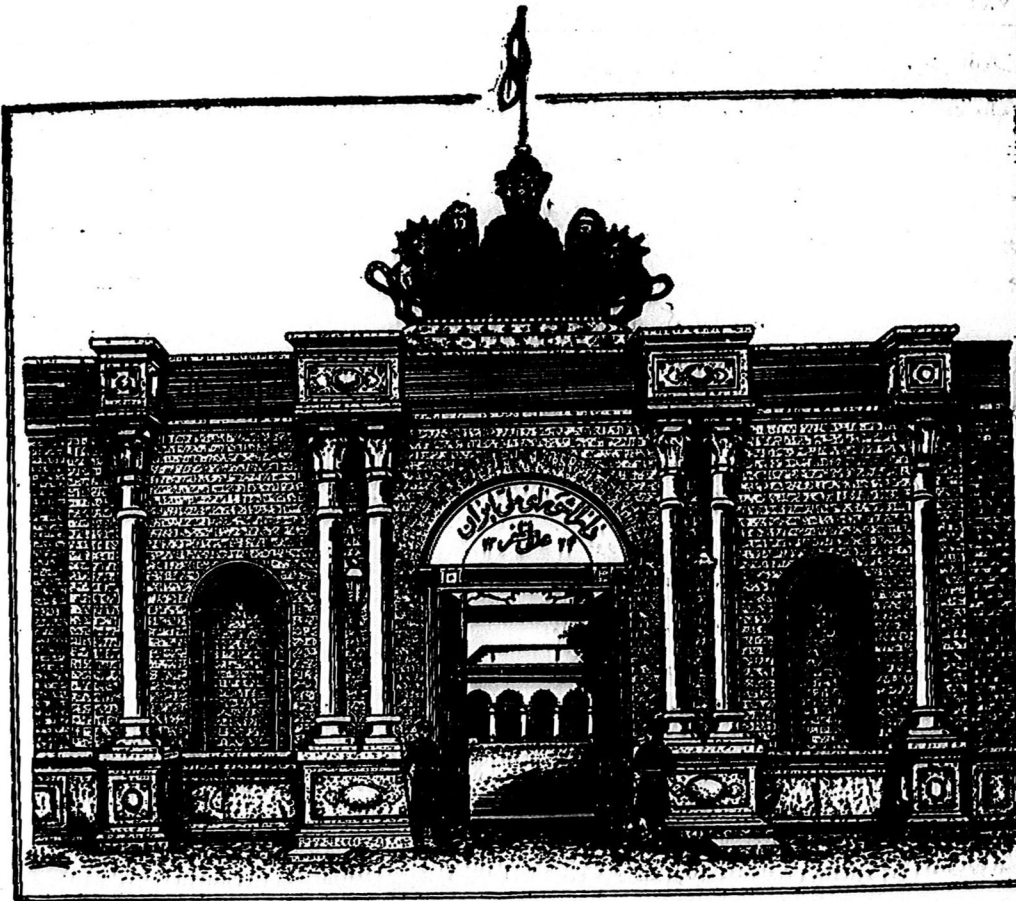

دوره هفتم تقنینیه

جلسه ۵۰	<h1>مذاکرات مجلس</h1>	شماره ۵۰
تاریخ تأسیس آذر ۱۳۰۵ جلسه یکشنبه ۵ خرداد ماه ۱۳۰۸ مطابق ۱۶ ذی حجه ۱۳۴۷	مندرجات فقط شامل مذاکرات مشروح جلسات مجلس شورای ملی خواهد بود پس از ختم هر جلسه کلیه مذاکرات در يك شماره منتشر میشود مطبوعه مجلس	قیمت اشتراك خله ایران سالیانه ده تومان خارجی ۴ دوازده تومان قیمت تک شماره يك قران

فهرست مندرجات

مذاکرات مجلس

دوره هفتم تقنینیه

صورت مشروح مجلس يوم يكشنبه ۵ خرداد ماه ۱۳۰۸ مطابق ۱۶ ذی حجه ۱۳۴۷

جلسه ۵۰

مجلس يكساعت و نیم قبل از ظهر براسات آقای دادگر
 بل گردید
 صورت مجلس يوم پنجشنبه دوم خرداد را آقای مؤید
 می قرائت نمودند
 غائبین با اجازه
 آقایان : حیدری - نوبخت - طباطبائی دبیا - عمادی
 آشتیانی - آصف - همراز - حبیبی - لرستانی - آقایان
 شیرازی - طباطبائی و کبلی - مهدوی - تیمور ناس

ردیف	عنوان	از صفحه	الی صفحه
۱	تقدیم دو فقره لایحه یکی راجع بامستخدام متخصص برای چای کاری و دیگری تکمیل مدرسه فلاحی کرج	۷۸۴	۷۸۴
۲	شور دوم عهد نامه دولتین ایران و ترکیه و تصویب آن	۷۸۷	۷۸۴
۳	شور دوم عهد نامه دولتین ایران و مصر و تصویب آن	۷۹۱	۷۸۷
۴	شور اول قرار داد تجارنی و کمرکی و هواپیمائی بین دولتین ایران و چک اسلواکی و تصویب ورود در شور نانی.	۷۹۱	۷۹۱
۵	تعیین دوازده نفر بحکم قرعه برای شرفیابی حضور اعلی حضرت هماهونی در روز عید غدیر	۷۹۲	۷۹۲

غائبین بی اجازه

آقایان: میرزا حسن خان وثوق - دکتر امیر اعلم - قوام - حاج رحیم آقا - میرزا ابوالفضل - حاج حسین آقا مهدوی - شیخ علی مدرس - حاج حسن آقا ملک - حاج غلامحسین ملک

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقای سید یعقوب - قبل از دستور

رئیس - آقای ملک زاده

ملک زاده - در دستور عرض داشتم

رئیس - در صورت مجلس نظری نیست؟

(اظهار شد خیر)

رئیس - صورت مجلس تصویب شد *

بعضی از نمایندگان - دستور

رئیس - وارد دستور شویم؟

جمعی از نمایندگان - بلی

رئیس - آقای ملک زاده در دستور نظری داشتید؟

ملک زاده - خیر عرضی ندارم

رئیس - قبل از اینکه وارد دستور شویم یک خبر و

یادداشتی است از کمیسیون عریض رسیده است که خواسته اند باستحضار آقایان برسد از این جهت قرائت میشود .

(بمضمون ذیل خوانده شد)

مقام منبع ریاست مجلس شورای ملی

مستدعی است تصمیم کمیسیون مرخصی را که در جلسه

۲۳ اردیبهشت اتخاذ شده است مقرر فرمائید با اطلاع

آقایان نمایندگان رسانند :

کمیسیون عریض و مرخصی در جلسه ۲۳ اردیبهشت

اتخاذ تصمیم نموده که برای جلوگیری از زلزله اکثریت

مجلس مقدس عجاله از تصویب مرخصی های تمتد خود

داری خواهد نمود امید وار است آقایان نمایندگان محترم

نیز از تقاضای مرخصی تمتد خود داری نمایند

رئیس - قضیه دیگری که لازم بود بعرض آقایان

برسانم مربوط است به لایحه پیشنهادی وزارت مالیه

ماده واحده که صلاحیت قانونی اعضاء محکمه را

آوری میکند سابقاً این گونه لوائح بکمیسیون خام

که غالباً دائر بود ارجاع میشد فعلاً ما چنین کمیسیون

نداریم اگر اجازه میفرمائید بکمیسیون داخله ارجاع

شود اشکالی که ندارد؟

جمعی از نمایندگان - خیر

رئیس - عهد نامه ایران و ترکیه شور دوم مطرح

است خبر کمیسیون برای شور دوم قرائت میشود

(بشرح ذیل خوانده شد)

شور دوم عهد نامه ایران و ترکیه را که دولت

ضمن لایحه نمره (۸۷۶-۲۰-۱۸۰۰) بمجلس شور

ملی تقدیم و شور اول آن نیز بتصویب مجلس شورای

رسیده بود در جلسه اول خرداد ماه ۱۳۰۸ کمیسیون

امور خارجه مطرح و چون اعتراضی رسیده بود

آن را تصویب و ماده واحده ذیل را برای تصویب

مجلس شورای ملی میباید :

ماده واحده - مجلس شورای ملی در جلسه ...

نامه ودادیه و تأمینیه ایران و ترکیه را که در تاریخ

اردی بهشت ۱۳۰۵ با مضاء رسیده و هم چنین بر

منضمه بعد نامه ودادیه و تأمینیه مزبور مورخه

خرداد ۱۳۰۷ و مدلول صورت مجلسی که در موقع

عهد نامه ودادیه و تأمینیه از طرف نمایندگان

ایران و ترکیه تنظیم شده است تصویب و

مبادله نسخ صحه شده آن را بدوات میدهد

رئیس - آقای خواجوی فرمایشی دارید؟

خواجوی - تقاضای بنده این است که متن قرائت

قرائت شود

روحی - بنده مخالفم با پیشنهاد آقا

رئیس - مالمی ندارد

اورنگ - لزومی ندارد

مثن فرار داد ودادیه و تأمینیه بین ترکیه و ایران (شرح ذیل قرائت شد)

عهد نامه ودادیه و تأمینیه مابین دولت علیه

ایران و جمهوریت ترکیه

مقدمه

دولت ایران از یکطرف و دولت ترکیه از طرف دیگر

احتیاجات و وظائفی را که عصر حاضر برای ملتین

محتاج و واجب میباید در نظر گرفته و چون معتقد و

عاجز میباشند که تحکیم رشته دوستی و برادری موجود

بین ایشان واجب است لهذا مصمم شدند که شرائط مادی

و ارباب صمیمی خود را روشن نمایند و برای نیل باین

مقصد انعقاد معاهده ودادیه و تأمینیه را لازم شمرده و

این منظور طرفین توافق کردند که مذاکرات راجعه

بین امر در شهر طهران بعمل آید و اختیار داران خود

بشرح ذیل معین نمودند :

از طرف اعلیحضرت همایون شاهنشاه ایران :

جناب اشرف آقاي میرزا محمدعلیخان فروغی رئیس

وزراء و جناب آقای میرزا داود خان مفتاح کفیل

ارت امور خارجه

از طرف رئیس جمهوریت ترکیه : مدوح شوکت بیگ

چی فوق العاده و سفیر ترکیه در ایران

و اختیار داران مزبور پس از ارائه اختیار نامه های

رد که مقبر شناخته شد در باب مقررات ذیل توافق

حاصل نمودند

فصل اول - صلح خلل ناپذیر و دوستی صمیمی دائمی

بین مملکت شاهنشاهی ایران و جمهوریت ترکیه

مابین مابین اتباع آنها برقرار خواهد بود

فصل دوم - در صورت وقوع عملیات نظامی از طرف

یا چند دولت ثالث نسبت به یکی از دولتین

تعمیر متعاهدین طرف متعاهد دیگر متعهد است

بیطرفی خود را نسبت به متعاهد خود محفوظ بدارد

با ائتلاف سیاسی و اقتصادی و با مالی که از طرف يك

با چند دولت ثالث برضد طرف متعاهد دیگر یا برضد

امنیت نظامی و بحری آن منعقد شده باشد شرکت نمویند

همچنین هر يك از متعاهدین تقبل میبایند که در هیچ

نوع عملیات خصمانه که از طرف يك با چند دولت ثالث

برضد طرف متعاهد دیگر وقوع یابد مشارکت نمایند

فصل چهارم - در صورتیکه يك یا چند دولت ثالث

در موقع جنگ با یکی از متعاهدین معظمین بی طرف

متعاهد دیگر را نقض کرده و از خاک آن مملکت قشون

و اسلحه و مهمات جنگی عبور دهد و یا بخواهد آذوقه

و چهار پایان و کلیه هر چیزی که برای جنگ لازم باشد

در آن مملکت تهیه نماید و یا قشون خود را که عقب

نشینی میباید از آنجا عبور دهد و یا سکنه مملکت بیطرف

را برای مقاصد نظامی خود تشویق و وادار بقیام بکند

و یا در خاک مملکت بیطرف استکشافات نظامی بعمل آورد

و یا در خاک مملکت بیطرف استکشافات نظامی بعمل آورد

متعاهد بیطرف ملزم است که با قوای مسلحه خود از

عملیات مذکوره جلوگیری کرده و بیطرفی خود را

حفظ نماید

فصل پنجم - طرفین معظمین متعاهدین تعهد میبایند

که تشلیل و توقف تأسیسات دستجانی را که مقصد

آنها بر هم زدن صلح و امنیت مملکت متعاهد و یا تغییر

حکومت آن باشد در خاک خود اجازه نداده و همچنین

اشخاص و یا دستجانی را که بوسیله تبلیغات با سایر

وسائل در صدد مبارزه با مملکت متعاهد دیگر باشند ممنوع

از توقف در خاک خود بدارند .

فصل ششم - نظر بتمامین آسایش و امنیت سکنه مناطق

سرحدی طرفین متعاهدین هر نوع اقدامات لازمه

خواهند نمود که بخلاف کارها و عملیاتی که از طوایف

ساکن نواحی مجاوره سرحدات ناشی میشود و ممکن است

با آسایش مملکتین سکنه وارد نماید خامه دهند اقدامات

مزبور را دولتین جداگانه و یا در صورتیکه لازم بدانند

مشترکاً بعمل خواهند آورد

فصل هفتم - طرفین معظمین متعاهدین موافقت میبایند

در پایان جواب بیانات (قبل از دستور) آقای آقا سید یعقوب راجع بامور اقتصادی آقای وزیر فوائد عامه دو فقره یکی راجع باستخدام چهار نفر متخصص چینی برای چای کاری - دیگری مربوط بتکبیل مدرسه فلاحی کرج و استخدام چند معلم برای فست بیطاری و دفع آفات نباتی تقدیم نمودند

که اختیار داران خود را در ظرف مدتی که پیش از ششماه از تاریخ امضاء این معاهده نباشد در طهران مجتمع کرده و قراردادهای تجارتنی و قنصلی و کمرکی و بسقی و تلگرافی و همچنین قرارداد اقامت و اعاده مجرمین را منعقد نمایند
فصل هشتم - طرفین متعاهدین توافق نمودند که برای تسویه اختلافاتی که ممکن است فیما بین روز کنند و بجهت طریق عادی دیپلماتیک حل نشود طریق خاصی معین نمایند .

فصل نهم - محتاج بتوضیح نیست که خارج از حدود تقبالات متقابل که در این عهد نامه معین شده است هر یک از طرفین معظمین متعاهدین در روابط خود بادل نالت آزادی مطلق خواهند داشت .

فصل دهم - این عهد نامه بزبان فارسی و ترکی و فرانسه نوشته شده و در صورت بروز اختلاف متن فرانسه معتبر خواهد بود .

فصل یازدهم - عهد نامه حاضر در اسرع اوقات بتصویب مجالس ملی مملکتین خواهد رسید و نسخ صحه شده در طهران مبادله خواهد گردید .

عهد نامه حاضر از تاریخ امضاء دارای اعتبار بوده و برای مدت پنجسال منعقد میشود در صورتیکه یکی از طرفین متعاهدین ششماه قبل از انقضاء مدت فوق راجع بجامه دادن باین عهد نامه تصمیم خود را بدیگری اخطار نکند یکسال دیگر بمدت آن بجمودی خود افزوده شده و از طرفین برسمیت شناخته خواهد شد و در هر صورت اخطار تصمیم بجامه دادن در عهد نامه قبل از انقضاء ششماه مؤثر نخواهد بود .

رای تصدیق مراتب مذکوره در این عهدنامه اختیارداران طرفین آنرا در دو نسخه در طهران نوشته و امضاء و مهر نمودند .

تاریخ اول اردیبهشت ماه ۱۳۰۵ شمسی هجری مطابق ۲۲ آوریل ۱۹۲۶ میلادی

محل امضا و مهر محل امضا و مهر
مدوح شوکت بیک میرزا داودخان مفتاح
محل امضاء و مهر - محمد علی فروغی

پروتکل منظمه بهمد نامه ایران و ترکیه منعقد در تاریخ اول اردیبهشت ۱۳۰۵ (۲۲ آوریل ۱۹۲۶) نظر باینکه طرفین متعاهدین بالسویه مایل بتحکیم و تشدید منافع مشترک سیاسی و اقتصادی بین ایران و ترکیه میباشد لازم شمرند که در تکمیل عهدنامه ۲۲ آوریل ۱۹۲۶ پروتکل حاضر را نیز منعقد نمایند و برای این مقصود اختیار داران خود را بترتیب ذیل معین نمودند
از طرف اعلیحضرت شاهنشاه ایران: جناب آقای پسران کفیل وزارت امور خارجه

از طرف جناب رئیس جمهوریت ترکیه: جنابان مستطابان اجل آقایان مدوح شوکت بیک سفیر کبیر ترکیه در ایران و محمد توفیق بیک سفیر کبیر ترکیه در مسکو مشار الیه پس از ارائه اختیار نامه های خود دارای شرایط و اعتبارات لازمه بود در مواد ذیل توافق نظر حاصل نمودند:

ماده اول - در صورتیکه یکی از متعاهدین عملیات خصمانه بک با چند دولت ثالث بشود متعاهدین مکلف است که تمام کوشش خود را بعمل آورد که وضع مذکوره را اصلاح نمایند

اگر با وجود تمام مساعی مبذوله معذک وقوع جنایات احتملی و ناگزیر شود متعاهدین تقبل نمایند که وضع را بدقت و با روح محبت و خیر خواهی تحت مطالعه آورند تا اینکه راه حلی که موافق منافع عالی آنها و متنت با وضعیت باشد پیدا نمایند

ماده دوم - طرفین متعاهدین معظمین موافقت نمودند که در اسرع اوقات شرایط تعاون اقتصادی نزد خود را تحت مطالعه در آورده و تنظیم نمایند

مسلم است که انتخاب و تنظیم وسائل اجراء نه اقتصادی مزبور و همچنین مسئله ترانزیت آزاد از یکدیگر و ایجاد انواع وسائل ارتباطیه بین مملکتین تحت مطالعه دقیق متخصصین صلاحیت دار طرفین متعاهدین واقع شده و معین خواهد شد
نمایندگان مختار طرفین این پروتکل را که جزء لاینفک

عهد نامه مودت و امنیت امضا شده در طهران در تاریخ اول اردیبهشت ۱۳۰۵ (۲۲ آوریل ۱۹۲۶) محسوب می شود در سه نسخه اصلی فارسی و ترکی و فرانسه امضاء نمودند - در صورت بروز اختلاف متن فرانسه معتبر خواهد بود .
طهران - بتاريخ ۲۵ خرداد ۱۳۰۷ مطابق ۱۵ ژوئن ۱۹۲۸

امضاء پاك روان امضاء مدوح شوکت بیک امضاء محمد توفیق

رئیس - در ماده اول و دوم و سوم و چهارم و پنجم و ششم و هفتم و هشتم و نهم و دهم و یازدهم اعتراضی رسیده است . در پروتکل منضمه که مشتمل بر دو ماده است نه در ماده اولی و نه در ماده دوم هیچیک اعتراضی رسیده است در صورت مجلس هم اعتراضی رسیده است در کلیات شور ثانی هم اعتراضی رسیده ماده واحده قرائت میشود و رأی میگیریم
(بشرح ذیل قرائت شد)

ماده واحده - مجلس شورای ملی در جلسه ... عهد نامه مودت و اقامت ایران و مصر را مشتمل بر دوازده ماده و یک پروتکل الحاقی مشتمل بر ۲ ماده که در تاریخ ۷ آذرماه ۱۳۰۷ امضاء شده و یک فقره مراسله راجع بماده ۶ عهدنامه را که بین وزارت امور خارجه و سفارت مصر در تاریخ مزبور تعاطی شده تصویب واجازه مبادله نسخ صحه شده آنرا بدولت میدهد

رئیس - در ماده اول و دوم و سوم و چهارم اعتراضی رسیده در ماده پنجم بطوری که خاطر آقایان آگاه است عبارت را تغییر اجالی داده اند که وجهان الوجوه بمعنی و مفاد عهدنامه مزاحم و متعرض نیست . در ماده ۶ از طرف آقای آقا سید یعقوب اعتراضی شده است منتهی اشتباه شده و ایشان در پیشنهادشان مرقوم فرموده اند ماده ۷ و حال آنکه ماده ۶ است میل داربد اعتراض خود را تعقیب بفرمائید ؟

آقا سید یعقوب - اجازه میفرمائید

آقا سید یعقوب - اجازه میفرمائید

رئیس - تأمل کنید پیشنهادتان خوانده شود
(مضمون آتی خوانده شد)
پیشنهاد می‌کنم بعنوان ارجاع بکمیسیون در عهد نامه ایران و مصر در ذیل ماده هفتم عبارت قوانین ملی طرف متعاهدین نوع اصلاح شود: قوانین مدنی هر یک از متعاهدین نسبت بخود آنها اجرا خواهد شد در صورت عدم امکان اجرا به محاکم عدلیه رجوع خواهد شد
(بعقوب الموسوی)

رئیس - آقای آقا سید یعقوب
آقا سید یعقوب - در این جا ایراد بنده بعنوان کله است از اعضاء محترم کمیسیون امور خارجه .
محمد هاشم میرزا افسر - بلند تر بفرمائید
آقا سید یعقوب - یکی بود میخواست گوش بدهد کجا نمی کردم کسی هم گوش بدهد

افسر - مطلب مهم است باید درست گوش بدهیم بانه
آقا سید یعقوب - تمام مطالب بنده مهم است
(خنده نمایندگان - زنگ رئیس)

رئیس - آقا بیایید اینجا (پشت کرسی نطق)
آقا سید یعقوب - عرض کردم بنده خیال می‌کنم در این جا اعضاء محترم کمیسیون امور خارجه اشتباهی کرده اند یا اینکه خود بنده اشتباه کرده‌ام در حال بنده پیشنهادی کرده‌ام بعنوان ارجاع به کمیسیون تا اعضاء محترم کمیسیون اطلاعات لازمه را به بنده بدهند که در موقع شور من عراض خودم را بعرض برسانم این جا که اطلاعی ندارند حتی از قراری که می‌فهمم در پیشنهاد بنده هم نگاه نکرده‌اند برای اینکه آن اشتباهی که بنده کرده بودم هیئت تقنینیه ملتفت شدند بنده در ماده هفت پیشنهاد کرده بودم و حال آنکه در ماده ۶ است اصل موضوع هم این است ما بحمدالله از اقدامات وزیر عدلیه دارای قوانین مدنی یا مدنی (حالا به بنده ایراد نکنند) هستیم و خیلی هم خوشحال هستیم که بحمدالله قوانین مدنی و

حقوقی و جزائی تکمیل و مرتب شده است بعد از این که ما دارای این قانون شده ایم بنده پیشنهاد کرده‌ام عرض قانون حقوقی قانون مدنی نوشته شود
ضیاء کیا نوری - قانون حقوقی همان قانون مدنی است
آقا سید یعقوب - صبر کن اعلم العلماء بگذارید حرفه را بزنم (زنگ)

رئیس - بگذارید حرفشان را بزنند
آقا سید یعقوب - قانون مدنی نوشته شود بهتر است از مقدمه ایست برای موضوع بعد . موضوع بعد را هم بعرض آقای کفیل رساندم و حالا خدمت آقای مخبر هم عرض می‌کنم و آن این است که اتباع دولت ایران و دولت مصر هر کدام يك احوال عمومی دارند و يك احوال شخصی در احوال عمومی محاکم عمومی هستند و ما بحمدالله دارای محاکم مستقله هستیم .

اما در احوالات شخصی که (همه مستحضر هستیم احوالات شخصی چه چیز است) هر کدام تابع قوانین مدنیمان هستیم ما دارای قوانین مدنی هستیم نسبت بازن نسبت به نکاح و طلاق در وقتی که طرفین دعوی هر دو مصری باشند یا هر دو ایرانی در این جامعه خیلی آسان است و طرفین رجوع داده میشوند به قانون مدنی خودشان ولی در وقتی که يك طرف مصری باشد و يك طرف ایرانی در اینجا اختلاف ناشی از حقوق شخصیه است نسبت قوانین مدنی - در این صورت بنده خواستم به پیشنهاد اعضاء محترم کمیسیون چه در نظر گرفته اند اینکه بنده پیشنهاد کردم قانون ملی را مدنی کنند از این جهت بود زیرا این مسئله که راجع بقانون مدنی است باید در محکمه خصم که بحث از احوالات شخصی میکند حل شود .

در مملکت ما دو نفر مصری تابع قانون و حقوق شخصی خود هستند و همینطور دو نفر ایرانی در مصر اگر بینشان اختلاف واقع شود در مسائل شخصی تابع قوانین مدنی ایران است اما اگر در مصر یا در ایران مابین يك نفر مصری ایرانی در باب مسائل شخصی اختلافی واقع شود در این

ف چه خواهد بود و چه جور رفع اختلاف خواهد این مسئله در این عهد نامه غیر معین است آنچه‌ی که بنده تصور کردم این راه بنظرم رسید اگر نسبت به حقوق شخصیه بین اتباع ایران و مصر یکی از این ممالک اختلافی واقع شد رجوع کنند به با مراجعه دهند بقوانین بین المللی عمومی (صحبت بین نمایندگان - زنگ رئیس)

آقا سید یعقوب - چون ما بحمد الله دولت ملی هستیم و می‌توانیم در مسائل ازدواج و آمد و شد به چیز شویم . بنده به آقای کفیل وزارت خارجه عرض کردم که در این قبیل موارد خوب است قضیه را رجوع شود بقوانین بین المللی عمومی و یا به محاکم طرفین امر ارجاع شود . چون هر ممالکی مطابق ات تابع قوانین عمومی عدلیه خودشان هستند .
ولی آقای کفیل فرمودند چون این عهد نامه اعضاء و گذشته حالا دیگر کاری نمی توان کرد خوب بود ذکر میدادی و حالا چون گذشته دیگر نمی شود در آن صحبت و مذاکره کرد این بود که بنده لازم در این جا مسئله و اشکال را بعرض آقایان برسانم بعد که این است پیشنهادم را استرداد کنم .

رئیس - مخبر کمیسیون امور خارجه - بر خلاف آن که آقای آقا سید یعقوب فرمودند کمیسیون امور خارجه مخصوصاً پیشنهاد ایشان را با کمال دقت نگاه کرد اعتراض ایشان بکیش راجع به ماده ۷ بود و بکیش جمع به برتکل در صورتیکه نه در ماده ۷ و نه در این چنین موضوعی راجع باشکال پیشنهاد ایشان نبود باقیه مواد را هم توجه و مطالعه کردیم و سایر موارد را هم خواندیم و بعد مجدداً به برتکل و ارسال کردیم معلوم شد اشکال و اعتراضشان یکی راجع بماده ۷ است که عوض ماده ۷ نوشته اند و یکی هم راجع به برتکل است که دیگر اینک اصلاً مانقطه نظر آقای آقا سید یعقوب نیست ؟
آقا سید یعقوب - میخواستید از خودم سؤال کنید .

بیات - الان هم نفهمیدیم

دشتی - چنانچه الان هم باز بنده هر چه فکر کردم چیزی از فرمایشات و مطالب ایشان نفهمیدم نکته که فرمودند و قابل توجه است این است که اگر در ایران دعوائی بین ایرانی و مصری شد بقوانین مدنی کدام يك از دو مملکت مراجعه می‌کنند و فرمودند این قسمت مسکوت عنه است .

طلوع - واضح است

دشتی - اما در قسمت آنچه که در عهد نامه نوشته است شما نتوانستید بنا بگوئید و ثابت کنید که بچه دلیل جمله در قوانین ملی را دور بیندازیم و قوانین مدنی را جایش بگذاریم .
در صورتیکه قوانین ملی اعم است از قوانین شرعی و مدنی و بهتر است .

یس مقصود شما در هر دو قسمت حاصل است و بهیچوجه مورد اعتراض نیست زیرا همینطور که آقای آقا ضیاء الدین فرمودند و شما نخواستید گوش بدهید قوانین ملی اعم است از قوانین شرعی و مدنی .

آقا سید یعقوب - به به آفرین . احسن !

کفیل وزارت امور خارجه - جوابی که بفرمایشات آقای آقا سید یعقوب باید داده شود آقای مخبر اظہار فرمودند ولی بنده نخواستم يك جمله مسکوت بماند باین جهت عرض می‌کنم که بطوری که بنده شنیدم قسمت اخیر فرمایشات ایشان این بود که فرمودند به بنده اظهار کرده اند و بنده با ایشان جواباً گفته‌ام چون معاهده اعضاء شده است دیگر نمیتوانیم تغییری بدهیم زیرا که همچو چیزی را هیچوقت نمی‌گویم و نمی‌گویم يك همچو چیزی را چون گذشته است باید همین حال باقی گذاشت بلکه عقیده دارم هر چیزی که درست نباشد باید آنرا درست کرد

بعضی از نمایندگان صحیح است

خصوص است. معاهدات و قراردادهای ولی باید دانست که تمام دقتهای ممکنه و مراجعه تمام قوانین و عهودی که نظایر آن میتواند واقع شود از طرف جماعتی که باید این عهود را تهیه کنند میشود و تمام اینها را رعایت میکنند آنوقت آنچه که بر نفع مملکت است با تطبیق با تمام مقررات معموله مملکتی آنرا تهیه میکنند و تقدیم مجلس میکنند (صحیح است) نسبت بنام قرار دادها و عهود این رعایت کاملاً میشود (صحیح است) و در این مورد که آقای آقا سید یعقوب فرمودند نسبت باین ماده چیزی خاطر من نیست لکن در يك قسمت از برنگل خاطر من هست که يك چیزی فرمودند و بنده عرض کردم نظر آقا کاملاً نامین شده است و مخصوصاً در این ماده شش رعایت يك نکته شده است که خیلی دقیق بوده است برای طرفین و تصور میکردم که توجه خاصی نسبت برعایتی که در این ماده شده است خواهند فرمود و محل ایراد نخواهد شد حالا جواب را آقای مخبر محترم فرمودند بنده خواستم رفع این شبهه را بکنم که اگر مذاکره شده است و بنده شاید فراموش کرده باشم البته هیچوقت باین عنوان و باین لحن نخواهد بود که يك قراردادی يك نقضی داشته باشد و بگویند چون گذشته است دیگر نمیشود. در این حال می خواهم يك مسئله را هم عرض کرده باشم نسبت بآن کلمه که در ماده اصلاح شده است یعنی پیشنهادی که برای توضیح و اصلاح ماده داده شده است و آن این است که از عبارت فارسی آن چیزی که باید مفهوم شود کاملاً مفهوم نمیشود يك چنانچه بجای مثل اتباع داخله گذاشته شده است که مطلب را روشنتر میکنند و باید عرض کنم که نسبت باین قبیل مراحل است که اگر يك عهد نامه امضا شده باشد و منظور کاملاً در او رعایت شده باشد منتها در ترجمه عبارت طوری واقع شده باشد که درست مطلب را نمیفهماند در اینجاها میشود يك قدری سختی طبع بود یعنی آن کلمه را بجای خودش گذاشت بماند و بيك توضیحی که در مجلس داده میشود قناعت کرد بدون احتیاج باینکه کلمه را در عهد نامه عوض کنند اساساً رعایت این قبیل

چیزها را میکنند سابقه بنده هم این است چون فرانسه در اینجا معتبر است و متن فرانسه معنی خود را میدهد در ترجمه اگر يك کلمه را گذاشته باشند آن معنی را نمیدهد این توضیحاتی که اظهار شد و حضور مقام ریاست تذکر دادند کفایت میکند. در يك موردی البته ممکن است بنده بگویم عهد نامه نوشته و خوب است بگذریم اما اگر يك نصیحه در عهد فرض شود معاذ الله بنده ممکن نیست بگویم صرف نظر بفرموده باید البته توضیح شود تغییر پیدا کند و نصیحه رفع (صحیح است - صحیح است)

رئیس - آقایانیکه با اعتراض آقای آقا سید یعقوب و آقای سید یعقوب - بنده این اعتراض را استرداد کردم (صحیح است) در ماده ۸ و ۹ و ۱۰ و ۱۱ و ۱۲ اعتراض رسیده است در برنگل هم اعتراضی رسیده در رساله نامه اخیر از طرف آقای آقا سید یعقوب اعتراضی رسیده است و مرقوم فرموده اید مربوط به برنگل است برنگل نیست مربوط بصورت مجلس است قرائت میشود (بعضون ذیل قرائت شد)

مقام محترم ریاست پیشنهاد میکنم در برنگل ضمیمه معاهده ایران مصر این نوع اصلاح شود: اعمال قوانین نسبت بشخصی طرفین متعاهدین مطابق قوانین مدنی آنها بود و در صورت اختلاف در موضوعی که قوانین طرفین ممکن الاجرا نباشد بحاکم عدلیه رجوع خواهد شد یعقوب الموسوی

دشقی - هر دو را استرداد کنید

آقا سید یعقوب - بنده میخواستم استرداد ولی چون آقای دشقی هم ولایتی خودمان نسبت به بامر حق میفرمایند و فرمودند ملتفت نشدند عرض این نصیر بنده است؟ این همان است که در اینجا کردم خودتان هم در پشت زبیرون فرمودید که در يك طرف مصری باشد و يك طرف ایرانی در

نی که احوال شخصی را در اینجا همین میکنند اگر اختلاف پیدا شود در این مسئله که ما بین دو مذهب اسلامی است در اینجا چه خواهید کرد (صحبت بین نمایندگان - زنگ رئیس)

آقا سید یعقوب - آقای آقا ضیاء صبر کن بنده نظر این مسئله بود حالا خودتان هم فرمودید که اصل مسئله این است که اگر يك طرف ایرانی باشد که دارای مذهب تشیع است و يك طرف مصری باشد که دارای آنت است این چاقون رساله نوشته است (ولیز محاکم عرفی ایران که باوت بین اتباع مصر دعوت شوند در موضوع احوال شخصیه طبق اصول حقوق عمومی بین المللی قوانین شرع را بوی که در مصر مجری است نسبت بآنها اعمال خواهند کرد) در اینجا در صورتیکه اختلاف واقع شود در احوال شخصیه چه خواهیم کرد با این بیاناتی که بنده عرض کردم باز شما میفرمایید آنچه چیزی که فلانی گفت نفهمیدم بعد هم آقای کفیل با کمال بیمرحمتی در اینجا اینطور میفرمایند بعد از این ما باید از وزراء سند بگیریم. حالا استرداد میکنم و گذشتیم از حرف زدن

رئیس - در کلمات نانی اعتراضی رسیده است ماده ۴ قرائت میشود و رأی میگیریم (بشرح آتی قرائت شد)

ماده واحد - مجلس شورای ملی عهدنامه مودت و دوستی ایران و مصر را مشتمل بر دوازده ماده و يك فصل الحاقی مشتمل بر دو ماده که در تاریخ هفتم آذر ۱۳۰۷ امضاء شده و يك فقره رساله راجع بماده ۶ نامه را که بین وزارت امور خارجه و سفارت مصر تاریخ مزبور تعاطی شده تصویب و اجازه مبادله شده است آنرا بدولت میدهد

رئیس - موافقین با ماده واحد بوضعی که قرائت قیام فرمایند

(اکثر نمایندگان برخاستند)

رئیس - تصویب شد. شور اول لایحه قرار داد

نچارتی و گمرکی و بجز بیمائی بین دولین ایران و چکواسلواکی مطرح است خبر کمیسیون قرائت میشود (بعضون ذیل قرائت شد)

کمیسیون امور خارجه در جلسه اول خرداد ماه لایحه نمره ۲۰۸۱ دولت را راجع بمعاهده تجارتی و گمرکی و بجز بیمائی بین ایران و چکواسلواکی که متضمن ۱۲ ماده و يك برنگل اختتامیه بود نخت شور در آورده و چون هیچگونه اعتراضی در آن نیافته عیناً تصویب و ماده واحد ذیل را برای تصویب تقدیم مجلس شورای ملی مینمایند ماده واحد - مجلس شورای ملی قرار داد تجارتی و گمرکی و بجز بیمائی ایران و چکواسلواکی را مشتمل بر دوازده ماده و يك برنگل اختتامیه که در دهم اردی بهشت ۱۳۰۸. باضا رسیده تصویب و اجازه مبادله نسخ صحه شده آنرا بدولت میدهد.

رئیس - شور در کلیات است در شور کلیات اعتراضی رسیده رأی میگیریم بورود در شور مواد آقایان موافقین قیام فرمایند (اغلب نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. در ماده ۱ و ۲ و ۳ و ۴ و ۵ و ۶ و ۷ و ۸ و ۹ و ۱۰ و ۱۱ و ۱۲ اعتراضی رسیده در برنگل اختتامیه هم اعتراضی رسیده رأی میگیریم بورود در شور نانی آقایان موافقین قیام فرمایند (اکثر نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. اگر آقایان تصویب میفرمایند اقتزاع را بعمل بیآوریم بعد جلسه را ختم کنیم (گفته شد صحیح است)

(در اینموقع برای شرفیابی حضور اعلیحضرت همايونی جهة تبریک عید غدیر اقتزاع بعمل آمده آقایان ذیل معین گردیدند:

آقای اسکندری - آقای کفائی - آقای میرزا علیخان اقبال - آقای رحیم زاده - آقای صادق - آقای عباسمیرزا فرمانفرمایان (آقای مؤید احمدی عضو هیئت رئیسه هستند)

آقای زرک نیا - (مؤید احمدی ایشان عضو هیئت رئیسه

هستند) آقای ظفری - آقای آقا سید ابراهیم ضیاء - آقای دهستانی - آقای حکمت - آقای مفق - آقای فولادوند - آقای الفت -

رئیس - اگر آقایان واقف میفرمایند جلسه برای روز یکشنبه ۱۲ خرداد سه ساعت قبل از ظهر باشد ولی يك یاد آوری در اینجا لازم است و آن این است که ما کم کم مقارن میشویم با زمان تعطیل و بالاخره باید بر و مصرّ باشیم که مجموع کار های ما قبل از تعطیل باشد برسد و نمنا میکنم چند فقره لایحه هم که داده شده است کمیسیونهای مربوطه زود تر حاضر کنند که روز بکشند با روزهای بعد ما آنها را تمام کرده باشیم و برای تعطیل کاری نداشته باشیم

(مجلس مقارن ظهر ختم شد)